

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1. ศึกษาระบบและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณภาพห้องสมุดทั้งในระดับนานาชาติและระดับชาติ เช่น ISO 9002, TQM, มาตรฐานการศึกษา ระดับอุดมศึกษาตามแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัย และมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 2. รวบรวมและสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพสำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจากระบบและมาตรฐานที่ศึกษา 3. สร้างแบบสอบถามชุดที่ 1 โดยรวบรวมตัวบ่งชี้จากขั้นตอนที่ 2 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 24 แห่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการห้องสมุด ผู้บริหารระดับหัวหน้าฝ่ายหรือเทียบเท่า 3 คน เพื่อให้ค่าน้ำหนักคะแนนและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณภาพห้องสมุด โดยส่งแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 96 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 78 ชุด คิดเป็น 81.25% วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามชุดที่ 1 ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาและนำไปสร้างแบบสอบถามชุดที่ 2 คือตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20% 4. สร้างแบบสอบถามชุดที่ 2 โดยพิจารณาเกณฑ์จากขั้นตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย รองอธิการบดี ผู้อำนวยการห้องสมุด ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ให้ค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญและข้อเสนอแนะ โดยส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 58 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 41 ชุด คิดเป็น 70.69% วิเคราะห์แบบสอบถามชุดที่ 2 โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ 5. สร้างรูปแบบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบและ 68 ตัวบ่งชี้ ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยน้ำหนักมากที่สุดของแต่ละองค์ประกอบมีดังนี้

มีแผนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 9.17$)

มีทรัพยากรสารสนเทศตรงตามความต้องการของผู้ใช้ ($\bar{X} = 9.17$)

มีระบบป้องกันอุบัติเหตุ สัญญาณเตือน เครื่องมือดับเพลิง ไฟฟ้าสำรอง บันไดหนีไฟ ($\bar{X} = 9.27$)

มีระบบตรวจสอบการใช้เงินงบประมาณและเงินรายได้ ($\bar{X} = 9.02$)

มีการประเมินคุณภาพห้องสมุด ($\bar{X} = 9.05$)

ตัวบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$ น้อยกว่า 3 คู่) หรือมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากกว่าหรือเท่ากับ 8.00 ถือว่าผ่านเกณฑ์การพิจารณาและนำมาพัฒนาเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยครั้งนี้ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยสามารถนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ วางแผน และปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพของห้องสมุด โดยคำนึงถึงสภาพห้องสมุดที่จะทำการประกันคุณภาพ

The objective of this research was to develop the quality indicator for the Public University Libraries, Ministry of University Affairs by using a descriptive research technique. The research procedures include: I. Reviewed of the quality indicators for academic libraries that have been adopted from international and national standards or systems such as ISO9002, TQM, the Standard for higher Education of the Ministry of University Affairs, and the Standards for Academic Libraries of the Thai Library Association. II. Created a list of quality indicators for Academic Libraries by analyzing all of the indicators that included in the mentioned standard/systems, and then grouping and reorganizing them. III. Developed the first questionnaire which composed of the list from step II for collecting data from the administrators of 24 public university libraries. The director and 3 heads of each library were asked to weigh the importance and appropriateness of the quality indicators for their libraries, ninety-six questionnaires were sent out, of which 78 (81.25%) were returned. The data was analyzed, and the indicators with mean score higher than 3.50 and CV (Coefficient variation) less than 20% were selected for the development of the second questionnaire. IV. Developed the second questionnaire based on the mentioned criteria in step III for collecting data from the experts, including the vice presidents for academic affairs of public universities, the directors of library and the university faculty staff in the field. The experts were asked to weight the importance and appropriateness of the quality indicators for public university libraries. At this second round, fifty-eight questionnaires were sent out, of which 41 (70.69%) were returned. The data of the second round was analyzed by using means and standard deviation. Results of the research revealed that:

- The library plan and planning process (9.17)
- Information resources that meet the customer/user needs(9.17)
- Library building with emergency facilities (9.27)
- Budgeting and revenue monitoring system(9.02)
- Library quality assessment (9.05)

The quality indicators which resulted with the statistical significance ($P \leq 0.05$ less than 3 couple) and with mean ($\bar{X} \geq 8.00$) will be selected for the suggested list of quality indicators for the Public University Libraries, Ministry of University Affairs. The research believes that list of quality indicators that developed based on this research will be useful for the Public University Libraries, Ministry of University Affairs to use as guideline for their system of quality assurance.